

Απολογισμός και συμπεράσματα του έργου Erasmus Ka2 2018-1-DE03- KA229-047257 με τίτλο “How to talk about intercultural education – intercultural competences in the preschool pedagogy”

13^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου

Στόχος του έργου είναι η ανταλλαγή μεθόδων και ορθών πρακτικών σχετικά με την ένταξη των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο καθώς και η ενίσχυση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων. Στο έργο συμμετέχουν πέντε νηπιαγωγεία από τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες:

Συντονιστής

ΚΙΤΑ Kohlgartenstraße από τη Λειψία (Γερμανία).

Εταίροι

2^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου (Ελλάδα)

13^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου (Ελλάδα)

Campi Soncini από το Reggio Emilia (Ιταλία),

Armbandet och Kättsätters förskola από την πόλη Norrköping (Σουηδία)

Το έργο αρχικά είχε διάρκεια 24 μηνών αλλά ύστερα από την παράταση που δόθηκε λόγω των ειδικών συνθηκών Covid19 η διάρκεια του ορίστηκε **από 01/09/2018 έως και 28/02/2021 (30 μήνες)**.

Η Ελλάδα είναι από τις χώρες που παραδοσιακά έστελνε μετανάστες σε άλλες χώρες. Τα τελευταία χρόνια και λόγω των πολιτικών και οικονομικών αλλαγών έγινε πλέον χώρα υποδοχής οικονομικών μεταναστών και προσφύγων. Έτσι μια ολοένα αυξανόμενη εθνο-πολιτισμική ποικιλότητα στις ελληνικές σχολικές τάξεις αποτελεί παιδαγωγική και κοινωνική πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς. Η ανάγκη για επαναπροσδιορισμό του εκπαιδευτικού πλαισίου είναι επιτακτική με απώτερο στόχο όχι μόνο την ενσωμάτωση των αλλοεθνών μαθητών αλλά και την έκθεση των γηγενών μαθητών σε άλλους πολιτισμούς και πεποιθήσεις. Η εκπαιδευτική προσέγγιση που θεωρείται ιδανική βασίζεται στο διάλογο και την πραγματική εμπλοκή των συμμετεχόντων ώστε να προετοιμαστούν να ζήσουν σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Η έκθεση των εκπαιδευτικών, μαθητών αλλά και της οικογένειας σε διαπολιτισμικά περιβάλλοντα συντελεί στο να μαθαίνουν για τον πολιτισμό και τους τρόπους σκέψης των άλλων, να ανταλλάσσουν απόψεις, να σέβονται και να εκτιμούν τη μοναδικότητα του καθένα. Η δημοκρατία, ο σεβασμός η υπευθυνότητα, η αποδοχή, η ειρηνική συνύπαρξη είναι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Το έργο μας, λοιπόν, λαμβάνει υπόψη όλες αυτές τις παραμέτρους και στοχεύει στην διαπολιτισμική εκπαίδευση των μαθητών του αλλά ταυτόχρονα και στην υιοθέτηση των αντίστοιχων αρχών από τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες των μαθητών.

Πιο συγκεκριμένα και όσο αφορά το σχολείο μας, το 13^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου, και ύστερα από την ενεργή συμμετοχή μας στο έργο τα αποτελέσματα συνοψίζονται ως εξής :

- **Μετακινήσεις-συναντήσεις δια ζώσης με τους εταίρους του προγράμματος**

Υπήρξαν πολύ ωφέλιμες και εποικοδομητικές οι συναντήσεις που πραγματοποιήσαμε με τους εταίρους του έργου μας, 4 στο σύνολο μέχρι τώρα (απομένει 1 ακόμα ως τελική). Η 1^η συνάντηση έγινε στη Λειψία της Γερμανίας όπου γνωριστήκαμε, είδαμε τον τρόπο ενσωμάτωσης των διαπολιτισμικών αρχών και μεθόδων στο γερμανικό σχολείο και τέθηκαν οι πρώτοι στόχοι μας σε συνολικό και ατομικό επίπεδο. Δόθηκε βαρύτητα

- στην ανάπτυξη της γνώσης της διαπολιτισμικότητας,
- αποδοχή της διαφορετικότητας,
- στον τρόπο ενσωμάτωσης της διαπολιτισμικής έννοιας σε ειδικές αλλά και καθημερινές δραστηριότητες,
- στην εξεύρεση νέων τρόπων συμμετοχής των κρατικών φορέων και των γονέων,
- στην ανάπτυξη πρακτικών ιδεών για :

- ✓ ενσωμάτωση
- ✓ να ανταλλαγή πολιτισμικών εμπειριών
- ✓ για την πρόληψη του ρατσισμού / ξενοφοβίας.

Στις επόμενες τρεις συναντήσεις

- ✓ 2^η Campi Soncini στην πόλη Reggio Emilia, 11 έως 15 Μαρτίου 2019 (Ιταλία),
- ✓ 3^η Armbandet och Kättsätters förskola στην πόλη Norrköping, 30 Σεπτεμβρίου έως 04 Οκτωβρίου 2019 (Σουηδία)
- ✓ και 4^η στα 2^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου και 13^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου στην πόλη μας το Ρέθυμνο, 24 έως 28 Φεβρουαρίου 2020

επισκεφτήκαμε τα σχολεία των εταίρων μας και αντίστοιχα τους υποδεχτήκαμε (4^η συνάντηση). Η ανταλλαγή των μεθόδων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, των καλών πρακτικών που γνωρίσαμε και των ιδεών ήταν καταλυτικές και πολλές από αυτές τις υιοθετήσαμε και τις ενσωματώσαμε στο δικό μας εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

- **Συνεργασία εταίρων**

Η γόνιμη ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών στηρίχθηκε στην καλή συνεργασία μεταξύ όλων των εταίρων. Δηλώνουμε ότι η συνεργασία αυτή

υπήρξε σε μεγάλο βαθμό και απόδειξη της αποτελεί η παραγωγή κοινών εκπαιδευτικών προϊόντων/δραστηριοτήτων (κοινά τραγούδια, παραμύθια, παραγωγή

συνεργατικής ιστορίας κτλ). Το πνεύμα συνεργασίας και η άριστη επικοινωνία μεταξύ μας διευκόλυναν το έργο μας σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο. Η επιτυχημένη πορεία του αποτελεί και ένα παράδειγμα καλής διαπολιτισμικής πρακτικής παρά τις δυσκολίες που συναντήσαμε λόγω lockdown. Παράλληλα αναπτύξαμε και τις προσωπικές μας γλωσσικές δεξιότητες ειδικά στο θέμα κατανόησης μιας ξένης γλώσσας (Αγγλικά) αλλά και αυτές που αφορούν τη χρήση τεχνολογικών μέσων επικοινωνίας και συνεργασίας μέσω της χρήσης της πλατφόρμας e twinning.

- **Την υιοθέτηση και ενσωμάτωση καλών πρακτικών και μεθόδων**

Το σχολείο είναι ένα ελληνικό αστικό σχολείο που έχει ήδη ενεργοποιηθεί σε επίπεδο υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων Erasmus Κα1 και E-twinning. Ακολουθεί τη σύγχρονη παιδαγωγική μεθόδου του Σχεδίου Εργασίας (Project) το οποίο είχαμε τη χαρά να δούμε να υλοποιείται παραδοσιακά στο σχολείο Campi Soncini στο Reggio Emilia, πατρίδα της μεθόδου αυτής. Όμως αναγνωρίζουμε ότι η δική μας πρότερη παιδαγωγική προσέγγιση στο θέμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ήταν σε πρωτόλειο στάδιο, και κατά τρόπο τινά εγκλωβισμένη σε «παραδοσιακές πρακτικές» απλού σχεδιασμού διαπολιτισμικών δραστηριοτήτων, χωρίς συνοχή και απώτερο ουσιαστικό στόχο.

Ύστερα όμως από την πρώτη κιάλας συνάντηση μας στη Λειψία ενεργοποιηθήκαμε ουσιαστικά και αντιληφθήκαμε το βάθος των διαπολιτισμικών καλών πρακτικών που ερχόμασταν σε επαφή. Πιο συγκεκριμένα υιοθετήσαμε και ενσωματώσαμε γόνιμα στο πρόγραμμά μας την ανάγνωση βιβλίων ταυτόχρονα και σε άλλες γλώσσες όπως είδαμε στο ΚΙΤΑ Kohlgartenstraße, την ενσωμάτωση των διαφορετικών γλωσσών στις καθημερινές δραστηριότητες των παιδιών π.χ αριθμηση, χαιρετισμοί, τραγούδια όπως είδαμε στο Campi Soncini, την αποδοχή της ετερότητας και τη σημασία της ευεξίας στην προσωπική ανάπτυξη όπως είδαμε στα Armbandet och Kättsätters förskola. Δεν μείναμε όμως μόνο στην υιοθέτηση καλών πρακτικών, η ουσιαστική αλλαγή επήλθε στον τρόπο που ενσωματώσαμε την έννοια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στο πρόγραμμά

μας καθώς έγινε πρωταρχική και βασική επιδίωξη και με έναν τρόπο που εμπλέκει εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς. Δηλαδή κατανοήσαμε ότι αν θέλουμε να εμψυχήσουμε στα παιδιά τις αρχές της διαπολιτισμικότητας θα πρέπει ταυτόχρονα να προσεγγίσουμε τους γονείς αλλά και οι ίδιοι μας, ως εκπαιδευτικοί, να αναπτύξουμε τις δεξιότητες μας πάνω σε αυτές τις πρακτικές και να τις ενστερνιστούμε.

Είναι γεγονός ότι το σχολείο μας δεν χαρακτηρίζεται για το σημαντικό αριθμό παιδιών μεταναστών, έχουμε μια αναλογία 1/6 μεταναστών/Ελλήνων στο σύνολο των 35 κατά μέσο όρο παιδιών ανά χρονιά. Όμως πρέπει να λαμβάνουμε ουσιαστικά και τα παιδιά αυτά στην εκπαιδευτική διαδικασία.. Έτσι κινηθήκαμε σε 3

επίπεδα, ως προς τους εκπαιδευτικούς, ως προς τους γονείς και τέλος και πιο σημαντικό ως προς τα παιδιά.

Ως προς τους εκπαιδευτικούς η ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων, σχεδιασμού

13^η Νηπιαγωγεία Ρεθύμνου
Καποδιστριαύ 43
Paraskollari i 13 i Rethymno
Kapodistriu 43
مدرسة الحضانة الثالثة عشر في ريثيمون
كايونديستريو 43
☎ & fax: 28310 22467
Email: mail@13nip-rathyimn.netfsh.gr
SITE : http://13nipiagogeioreth.weebly.com
Σχολικό έτος : 2019/2020
Viti shkollor : 2019 / 2020
العالم الدراسي : 2019/2020

Αναγκαίει γονείς

Στο ξεκίμημα της νέας σχολικής χρονιάς 2019/2020 θα θέλαμε να σας ευχηθούμε ολόψακα καλή σχολική χρονιά και να καλωσορίσουμε όλους τους μεθιτές μας. Πιστεύουμε ότι, με τη δική σας συνεργασία και την προσπάθεια όλων μας, η χρονιά θα κληθεί πολύ όμορφα.

Τε dashur prinder

Në fillim të vitit të ri shkollor 2019/2020 ju dëshirojmë një vit të mirë shkollor dhe i mirëpresim të gjithë nxënësit tanë. Në besojmë se, me bashkëpunimin dhe përpjekjet e të gjithëve, viti do të jetë shumë i bukur.

في بداية العام الدراسي الجديد 2019/2020 ، نود أن نشي لكم سنة دراسية جيدة بكل التحاض ورحب بجمع طلابنا نحن نعتقد انه بالتعاون وجهود جميعنا ، ستكون السنة جميلة جدا.

οργάνωσης και υλοποίησης ήταν πιο εύκολη υπόθεση γιατί ήδη ήμασταν έτοιμοι να το κάνουμε. Κατείχαμε ήδη τις σχετικές εκπαιδευτικές τεχνικές και τις μεθόδους και το μόνο που έπρεπε ήταν να αναζητήσουμε νέους τρόπους αναπλαισίωσής τους όπως και να ενισχύσουμε τις δεξιότητές μας επικοινωνίας με τις οικογένειες των μεταναστών. Σημαντική δραστηριότητα ήταν το γεγονός ότι πλέον αρχίσαμε να λαμβάνουμε υπόψη και τους γονείς που δεν διάβαζαν ή μιλούσαν ελληνικά και έτσι τους ενημερώναμε για τη λειτουργία του σχολείου, για τις εκδηλώσεις κτλ με σημειώματα στη γλώσσα τους (τα οποία μεταφράζαμε σε

συνεργασία με άλλους αλλοδαπούς γονείς που ήξεραν να γράφουν και να διαβάζουν ελληνικά). Με αυτόν τον τρόπο έγινε πιο εύκολα κατανοητό σε αυτούς ότι το σχολείο μας σκέφτεται «διαπολιτισμικά». Νοιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια για το χώρο που φοιτά το παιδί τους και οικειότητα μαζί μας.

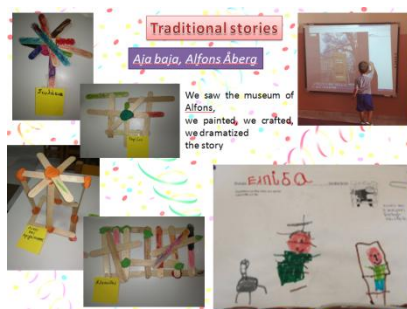
Μεγάλη λοιπόν ήταν η πρόκληση που αφορούσε **τους γονείς** και την άμεση εμπλοκή τους στο διαπολιτισμικό πλαίσιο που θέλαμε να υιοθετήσουμε. Ένας τρόπος που βρήκαμε ήταν να ανοίξουμε τις τάξεις μας στους γονείς. Τους ζητήσαμε να εμπλακούν ενεργά σε διάφορες διαπολιτισμικές δραστηριότητες μαζί με τα παιδιά τους μέσα στην τάξη, την ώρα του μαθήματος. Αρχικά οι δραστηριότητες αφορούσαν γνωριμία των

παιδιών στο σύνολό τους με το πολιτισμικό υπόβαθρο των γονιών από άλλες χώρες (τραγούδια, παιχνίδια, φαγητά, έθιμα, γλώσσα). Αργότερα όμως και όσο προχωρούσε το πρόγραμμα άρχισαν να εμπλέκονται και ημεδαποί γονείς σε αντίστοιχες δραστηριότητες (ανάγνωση ιστοριών από όλο τον κόσμο, εορτασμός παγκόσμιων ημερών κτλ). Επιπλέον στην αρχή και στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς ενημερώναμε το σύνολο των γονιών για το έργο μας και τους καλούσαμε να προτείνουν και αυτοί νέους τρόπους ενίσχυσης του διαπολιτισμικού προφίλ του σχολείου. Είναι γεγονός ότι φέτος γίνεται μια προσπάθεια σε συνεργασία με το σύλλογο γονέων του σχολείου μας να εμπλουτιστεί η σχολική μας βιβλιοθήκη και με ξενόγλωσσα βιβλία που θα μπορούν να δανειζονται όλοι, γονείς και τα παιδιά του σχολείου μας. Μακροπρόθεσμα και κάτω από κατάλληλες συνθήκες θα μπορούσε ο δανεισμός να συμπεριλάβει και μαθητές όμορων σχολείων.

Ως αφορά **τα παιδιά** η μεγάλη προσθήκη-αλλαγή που κάναμε ήταν ότι πλέον ενσωματώθηκαν διαπολιτισμικές δραστηριότητες στο καθημερινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Στο επίπεδο αυτό κινηθήκαμε επιπλέον σε 2 επιμέρους επίπεδα, των παιδιών μεταναστών και των ημεδαπών παιδιών. Από τη μία, αναπτύξαμε δραστηριότητες που ενίσχυαν την πολιτισμική παρουσία των παιδιών μεταναστών, π.χ καλημερίζαμε, μετρούσαμε, λέγαμε την ημερομηνία, διαβάζαμε βιβλία στη

γλώσσα τους, μαθαίναμε για τα έθιμα και τις συνήθειες τους όταν ήταν κατάλληλες οι περιστάσεις. Από την άλλη καθημερινά είχαμε δραστηριότητες που βασίζονταν στις αρχές της ισότητας, της δημοκρατίας και του αλληλοσεβασμού ανεξαρτήτου φύλου και καταγωγής και αναδείκνυαν τα κοινά στοιχεία των πολιτισμών και των λαών (κοινά τραγούδια, παραμύθια, παιχνίδια, έθιμα κτλ) Με αυτόν τον τρόπο τα ημεδαπά παιδιά κατανόησαν ότι οι πολιτισμοί αποτελούν προϊόν αλληλεπίδρασης και ανταλλαγής.

Μερικές πολύ χαρακτηριστικές δραστηριότητες που σχεδόν καθημερινά κάνουμε είναι να επισκεπτόμαστε μέσω google earth κάποιο σημείο του πλανήτη και να μαθαίνουμε για αυτό διάφορα στοιχεία, πολιτισμικά γεωγραφικά κτλ. Μια άλλη

είναι να αναζητούμε κάθε φορά για κάτι που μαθαίνουμε αν υπάρχει ή ισχύει και σε μια άλλη χώρα και για κάποιον άλλο λαό, π.χ παίζουν τα παιδιά σε όλον τον κόσμο ποδόσφαιρο; Μέσω των δραστηριοτήτων αυτών έχουμε φτάσει στο σημείο τα παιδιά από μόνα τους να ζητούν να μάθουν πώς να λένε μια λέξη στη γλώσσα των φίλων τους για να επικοινωνήσουν καλύτερα με αυτούς χωρίς να το θεωρούν κάτι περίεργο ή ξεχωριστό. Είναι φυσικό για αυτά να μην είμαστε όλοι ίδιοι αλλά να είμαστε ταυτόχρονα ίσοι με ξεχωριστές ανάγκες και ενδιαφέροντα. Επιπρόσθετα το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εμπλουτίστηκε με δραστηριότητες

χαλάρωσης των παιδιών σε συνδυασμό με ήρεμες κινήσεις, όπως πρότειναν οι φίλοι μας Σουηδοί και εμπλέξαμε περισσότερες δραστηριότητες σύνδεσης με τη φύση στο πλαίσιο ενίσχυσης της ευεξίας των παιδιών.

Τέλος προσπαθήσαμε να ενημερώσουμε και το έμμεσο κοινωνικό μας περίγυρο για το πρόγραμμά μας. Αυτό που μέχρι τώρα έχουμε καταφέρει είναι να παρουσιάσουμε το έργο μας στο σύνολο των συναδέλφων της Περιφέρειας μας σε συναντήσεις που υλοποιούνται από τη Συντονίστρια μας εκπαιδευτικού έργου κ. Ε. Σιμιτζή-Δέλλα και του εκάστοτε διευθυντή εκπαίδευσης Π.Ε. Ο Δήμος μας έχει ενημερωθεί για το έργο μας και μάλιστα μας βοήθησε πολύ στην υλοποίηση της υποδοχής των εταίρων μας στην πόλη, προσφέροντας χώρο για την διεξαγωγή

μιας συνάντησής μας. Επιπλέον το πανεπιστήμιο της πόλης και ειδικότερο το τμήμα προσχολικής εκπαίδευσης μέσω του προέδρου του και της καθηγήτριας κ. Δ. Κοντογιάννης μας υποδέχτηκαν στον χώρο τους και μας μίλησαν για την διαπολιτισμική εκπαίδευση στη χώρα μας κατά τις ημέρες υποδοχής των εταίρων μας. Τέλος ο τοπικός τύπος πάντα με χαρά φιλοξενεί τα άρθρα και τις σχετικές με το έργο μας ανακοινώσεις.

δεξιότητες των δασκάλων και τη συνεργασία σχολείου οικογένειας, ανεξαρτήτου πολιτισμικού πλαισίου.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι το σχολείο μας, στο σύνολό του πλέον, συνειδητά εργάζεται ως προς τους στόχους τις διαπολιτισμικής εκπαίδευσης με τρόπο ουσιαστικό και μακροπρόθεσμο. Θα συνεχίσουμε σε αυτό το πλαίσιο και μετά το τέλος του έργου γιατί πραγματικά βλέπουμε να αποδίδουν οι πρακτικές αυτές ωφελώντας στο σύνολο την προσωπική ανάπτυξη παιδιών και εκπαιδευτικών, τις εκπαιδευτικές